

NOVA2

Sinunlaistasi liikuntaa

Uudet liikkumisen
suositukset nuorten
hyvinvointia edistämässä

Miia Länsitie 20.2.2020

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

POPLi ODL

OULU

RAAHE

≡PUDASTÄRVI≡

Esityksen sisältö

1. NOVA2-hanke
2. Uudet liikkumisen suositukset pähkinäkuoressa
3. Liikkumisen suositukset nuorten hyvinvointia tukemassa NOVA2-hankkeessa

NOVA2 – Nuorille osallisuutta ja toimintakykyä kokemusliikunnalla -hanke

Hankkeen tavoitteena:

- Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien 15–29-vuotiaiden nuorten osallisuuden ja toimintakyvyn vahvistaminen matalan kynnyksen liikuntatoiminnan avulla.
  - Edellytysten luominen nuorten koulutukseen ja työelämään siirtymiselle, syrjäytymisen ehkäisy.
  - Kuntien, urheiluseurojen ja paikallisten yhdistysten tukeminen nuorille kohdennettujen liikunta- ja hyvinvointipalvelujen kehittämisessä.
-
- Toteuttajina Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry ja Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö/ ODL Liikuntaklinikka
  - Toiminta-alue: Oulu, Raahe, Pudasjärvi, Muhos ja li
  - Toteutusaika 1.6.2018 - 31.5.2021
  - Rahoitus: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/ ESR (TL5), kunnat, PoPLi ja ODL

KOKEMUSLIIKUNTA

Nuoret

Nuorten lähtökohdista ja tarpeista lähtevää liikuntatoimintaa, jonka suunnitteluun ja toteutukseen nuoret osallistuvat.

Liikunta toimii välineenä hyvinvoinnin ja osallisuuden lisäämisessä.

Seurat

Koulutusta kokemusliikunnan mallin soveltamiseen ohjaustyössä ja mentorointia harrasteliikunnan kehittämiseen.

Liikuntakaverit ja -etsivät

Nuorille tukea liikunnan harrastamiseen ja itselle sopivien vaihtoehtojen löytämiseen.

Kunnat

Yhteistyö eri toimijoiden välillä lisääntyy.

Toimijoiden osaaminen matalan kynnyksen liikuntatoiminnan järjestämisessä lisääntyy.

Nuorten tarpeista lähtevä liikunta vahvemmin mukaan työpajatoimintaan ja yksilöohjaukseen.

Ideakilpailut

Koulutus

Kuntafoorumit

Kuntiin ja seuroihin pysyvää nuorille suunnattua matalan kynnyksen liikuntatoimintaa!

Reipas liikkuminen ja lihaskuntoharjoittelu

- Kohtuukuormitteista kestävyysliikuntaa suositellaan edelleen vähintään 2,5 h viikossa tai vastaavasti 1h 15 minuuttia viikossa raskasta kestävyysliikuntaa.
- Lihaskuntoharjoittelua ja liikehallintaa 2 kertaa viikossa.
- Kestävyys- ja lihaskuntoliikuntaa voi yhdistää toisiinsa.

LIKKUMALLA TERVEYTTÄ
– askel kerrallaan

Viikoittainen liikkumisen suositus 18–64-vuotiaille

 UKK-instituutti

Paikallaan olon tauottaminen, kevyt liikkuminen ja uni mukaan suosituksiin

- Uni ensimmäistä kertaa mukana liikuntasuosituksissa.
- Liiallinen paikallaan olo on riskitekijä terveydelle huolimatta harrastetun liikunnan määrästä.
- Objekttiivinen fyysisen aktiivisuuden mittaaminen kiihtyvyyssanturilla on lisännyt tietoa kevyen aktiivisuuden ja paikallaan olon tauottamisen terveyshyödyistä.
- Etenkin aiemmin vähän liikkuneet henkilöt saavuttavat terveyshyötyjä jo vähentämällä paikallaan oloa ja lisäämällä kevyttä aktiivisuutta.

LIIKKUMALLA TERVEYTTÄ – askel kerrallaan

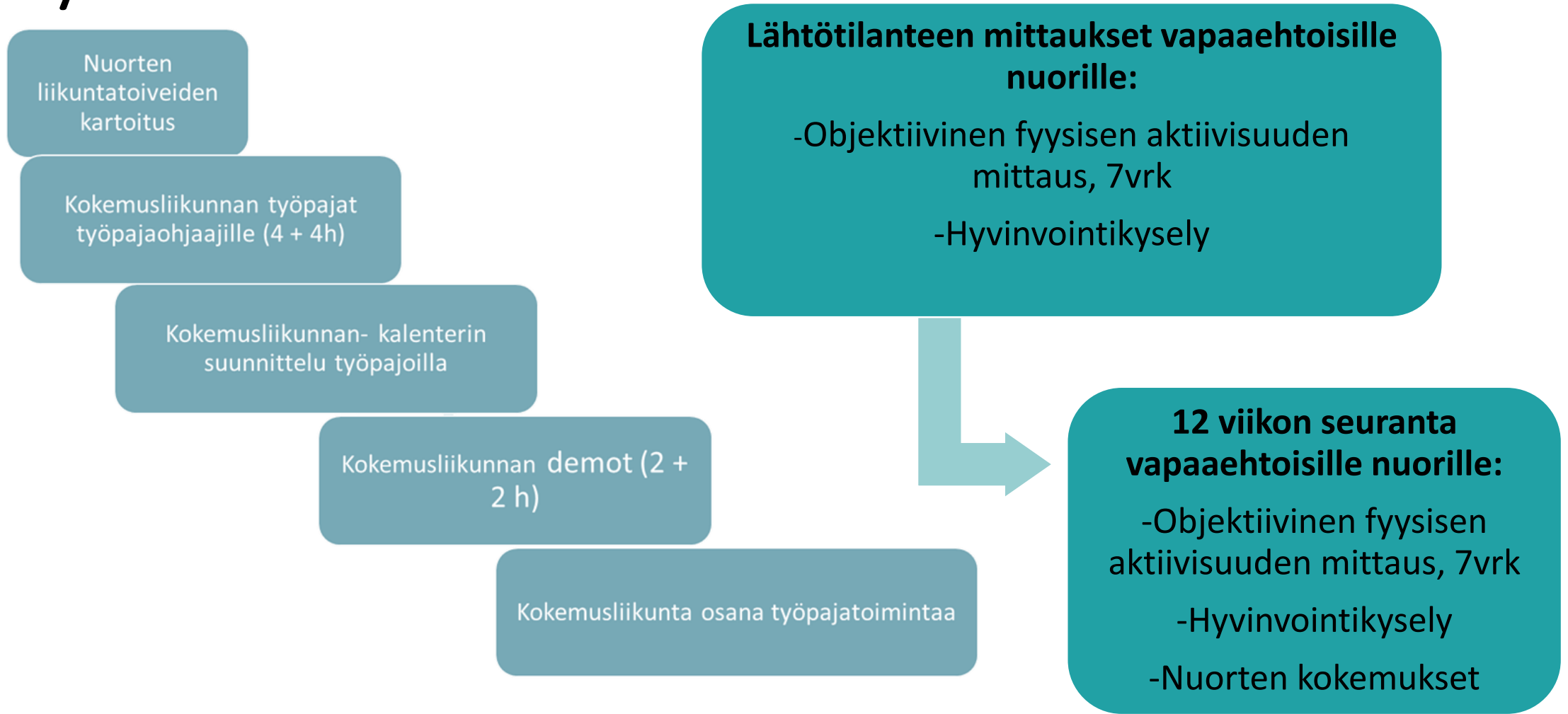

NOVA2

Sinunlaistasi liikuntaa

Mitä NOVA2-hankkeessa on tehty nuorten liikkumisen edistämiseksi?

Kokemusliikunnan käyttöönoton vaikutus nuorten hyvinvointiin

Hyvinvointikartoitus

Hyvinvointikysely

- Hankkeessa kehitetty lomake, jolla selvitettiin muun muassa nuorten liikuntakäyttäytymistä, elintapoja, hyvinvointia, koettua työkykyä, palveluiden käyttöä ja sosiaalisia suhteita.
- Lähtötilanne n=95
- Seurantamittaus n=23

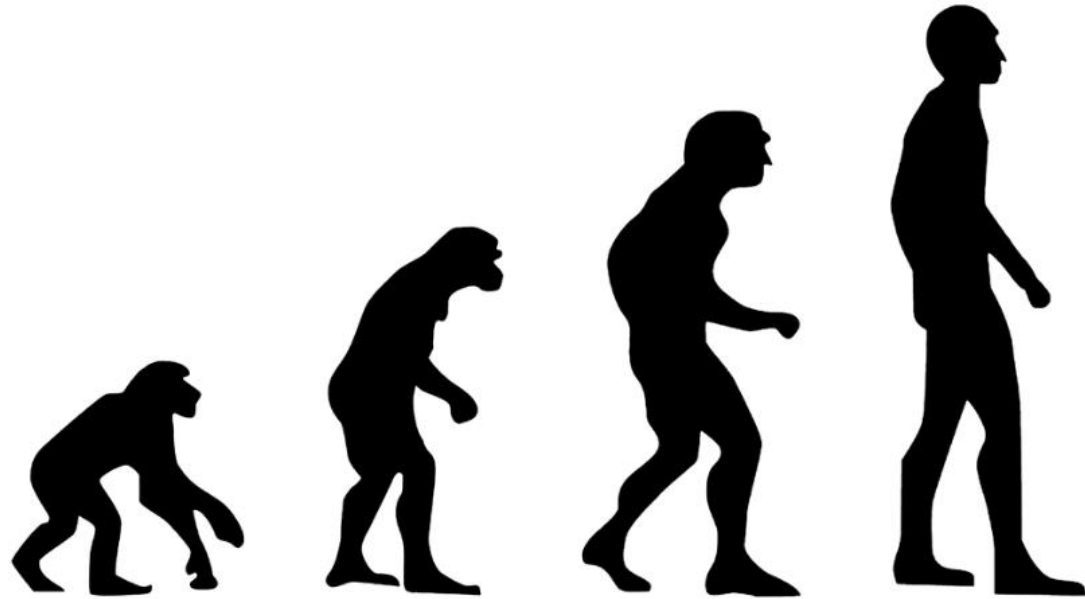

Objektiivinen fyysisen aktiivisuuden mittaus

- Polar Active mittaus vapaaehtoisille nuorille 7 vrk
- Mukaan analyysiin nuoret joilla vähintään 4 onnistunutta mittausvuorokautta.
  - Wearthime ≥ 600 min/vrk
- Lähtötilanne n=64
- Seurantamittaus n=19

Ihminen on luotu liikkumaan

Fyysisen aktiivisuuden puute

Uniongelmat

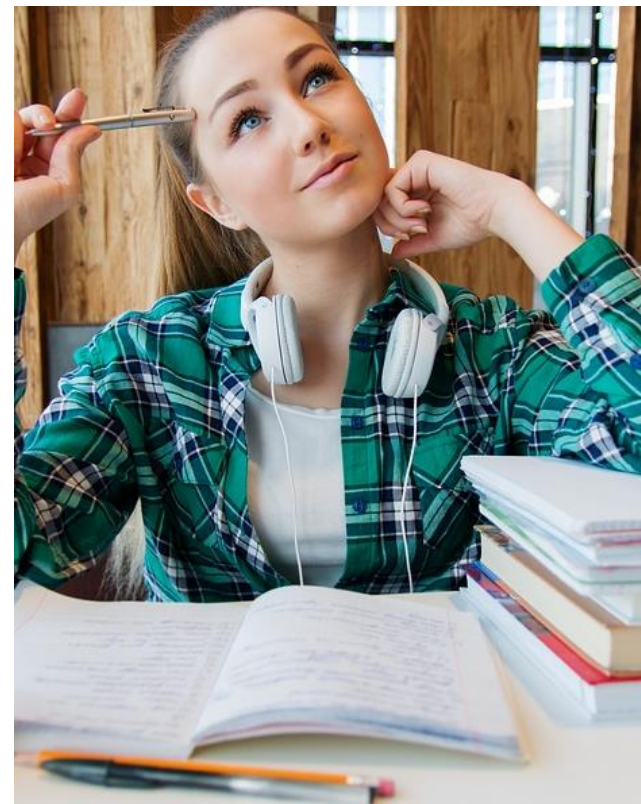
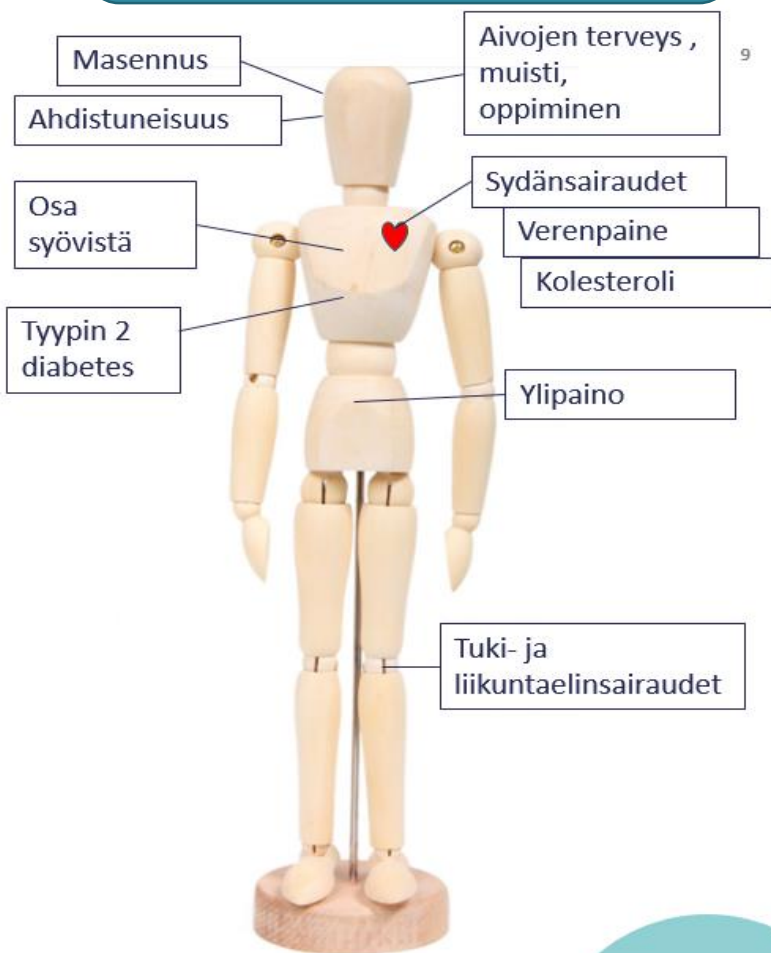

Epäterveellinen ravitsemus

Terveys ja hyvinvointi

Työkyky

Elintavat vaikuttavat toisiinsa

Huonot yöunet => väsyttää =>
ei jaksa lähteä liikkumaan =>
epäterveelliset ruokavalinnat.

Liikunta

Ravitseminen

Uni

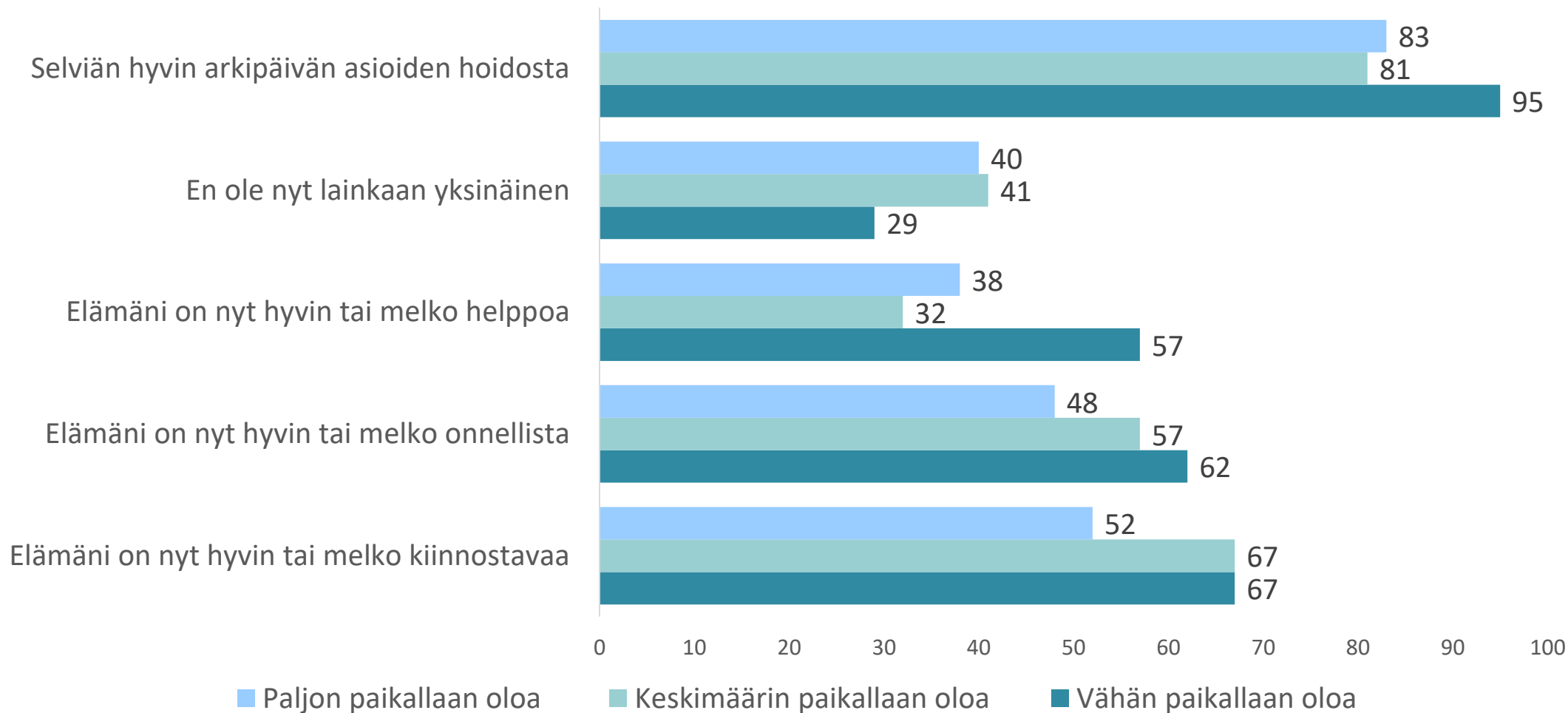
Työpajanuorten fyysinen aktiivisuus lähtötilanteessa ja 12 viikon seurannan jälkeen

	Lähtötilanne ka (min-max)	12 viikon seuranta ka (min-max)
Kohtuukuormitteinen ja raskas aktiivisuus (min/vrk)	54 (9-127)	63 (14-166)
Kevyt aktiivisuus (h/vrk)	3,7 (1,1-7,4)	4,0 (2,6-6,5)
Kokonaisaktiivisuus (h/vrk)	4,6 (1,3-8,3)	5,1 (3,2-8,1)
Paikallaan olo hereillä olo aikana (h/vrk)	11,7 (5,8-15,7)	11,1 (8,3-13,2)

Työpajanuorten fyysinen aktiivisuus lähtötilanteessa ja 12 viikon seurannan jälkeen

	Lähtötilanne ka (min-max)	12 viikon seuranta ka (min-max)
Kohtuukuormitteinen ja raskas aktiivisuus (min/vrk)	54 (9-127)	63 (14-166)
Kevyt aktiivisuus (h/vrk)	3,7 (1,1-7,4)	4,0 (2,6-6,5)
Kokonaisaktiivisuus (h/vrk)	4,6 (1,3-8,3)	5,1 (3,2-8,1)
Paikallaan olo hereillä olo aikana (h/vrk)	11,7 (5,8-15,7)	11,1 (8,3-13,2)

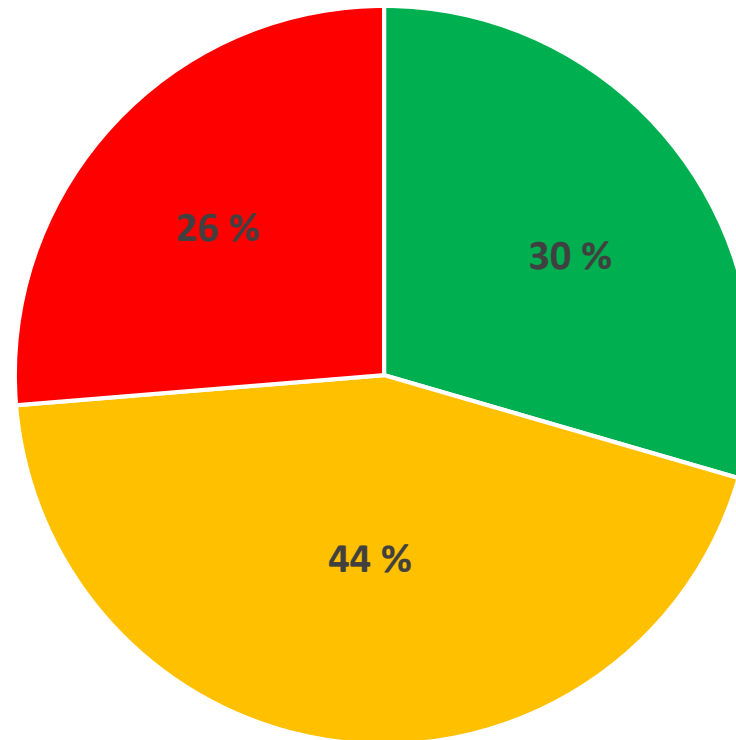
Paikallaan olon määrä ja elämänlaatu työpajanuorilla (%)

Millaiseksi koet unen kokonaismäärän?

Työpajanuorten kokemus unen riittävydestä

■ Riittävä ■ Lähes riittävä ■ Riittämätön

Työpajanuorten kokemus unen riittävydestä ja objektiivisesti mitattu liikkumisen ja paikallaan olon määrä

Nuoret jotka kokivat unimääränsä riittäväksi

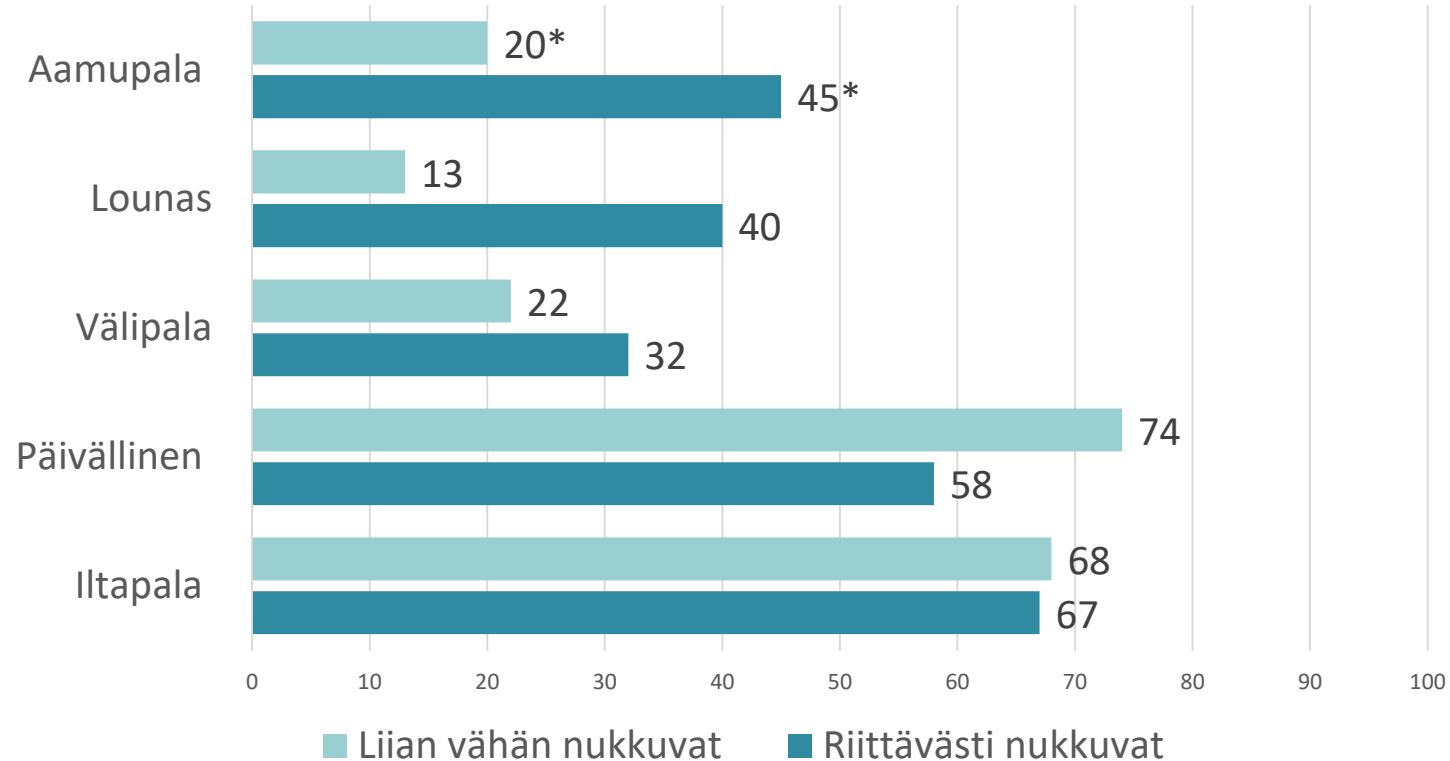
- Liikkumista päivittäin keskimäärin 4,9 tuntia
- Paikallaan oloa hereillä ollessa keskimäärin 11,5 tuntia

Nuoret, jotka kokivat nukkuvansa liian vähän

- Liikkumista päivittäin keskimäärin 4,1 tuntia
- Paikallaan oloa hereillä ollessa keskimäärin 12 tuntia

Kuinka moni (%) työpajanuorista syö ko. aterian 6-7 kertaa viikossa?

Työpajanuorten koettu unen riittävyys ja ateriarhythmi

*p<0.05, chi-square tests

Mitä sitten tehtiin?

NOVA2
Arkiaktiivisuus-
kalenteri
2020

NOVA2
Superlaistasi liikuntaa

European Union
European Union

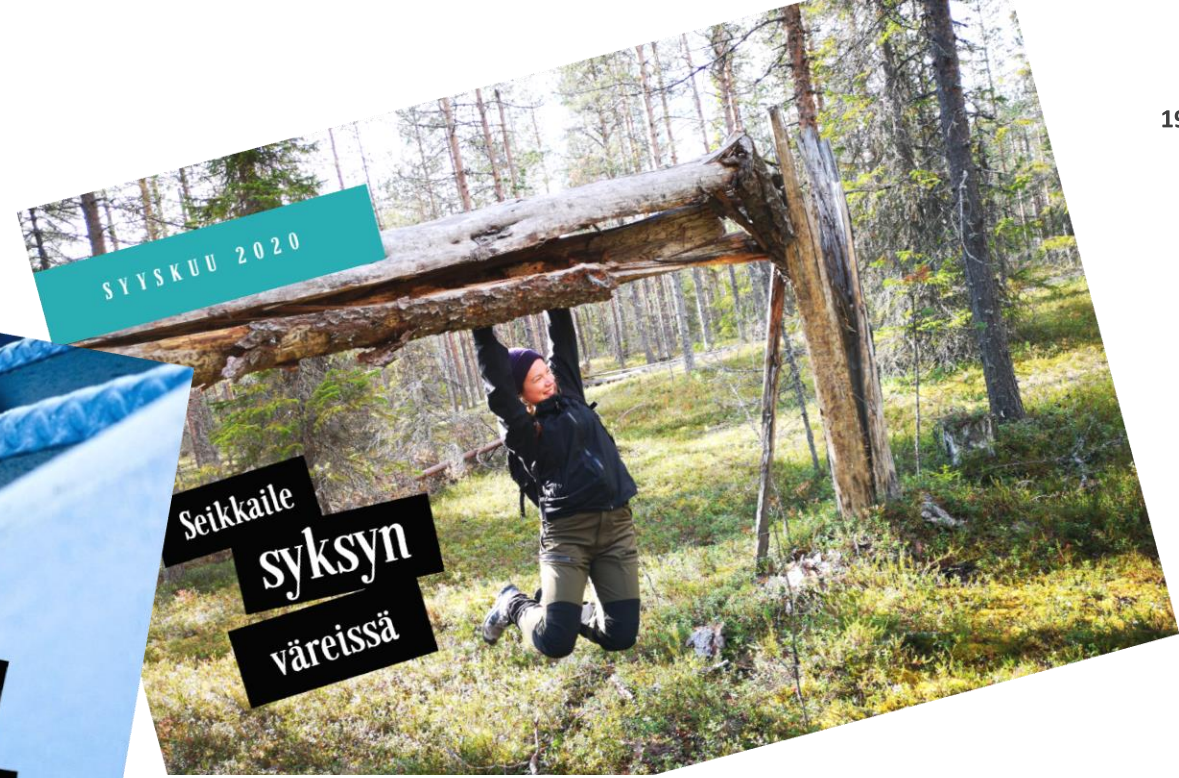
Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Erityis- ja
vammausasiat

ODL+ OULU RAAHE

=PUDASTARVI=

Mies
ii

	TI	KE	TO	PE	LA	SU
	1 Nautitaan syyskuussa lähiruuasta- marjoista, sienistä ja kaloista	2	3	4 Lähdetään yhdessä ongelle?	5	6
	8	9	10 Nautitaan ruskasta	11	12	13
	15 Tehdään yhdessä lehtitaidetta	16	17	18	19	20
	22	23	24	25 Käydään yhdessä eväsretkellä nuotiolla	26	27
28	29	30 Laitetaan haravat heilumaan				

<http://www.popli.fi/nova2/materiaalit/>

NOVA2
Sivunlaistasi liikuntaa

Mitä sitten tehtiin?

*Liikunta
parantaa
mielialaani.*

*Motivoiva
haastattelu*

*Liikkumisen puheeksi
ottamisen kortit*

*Nakun
paremmin
kun liikun.*

*Luonnossa
arjen
huolet
unohtuvat.*

*Tulossa
keväällä 2020*

Pitääkö liikunnan olla säännöllinen osa nuorten työpajatoimintaa?

- Liikuntalain tavoitteena on edistää väestön hyvinvointia sekä eri väestöryhmien tasavertaisia mahdollisuuksia liikkua ja vähentää eriarvoisuutta.
  - Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevilla nuorilla enemmän paikallaan oloa kuin väestötasolla keskimäärin?
  - Liikunnallinen eriarvoistuminen alkaa jo lapsena.
- Liian vähäinen liikkuminen maksaa Suomessa yli 3 miljardia euroa vuodessa
- Tällä hetkellä käytännöt kunnissa ja jopa saman kunnan sisällä vaihtelevat.
  - Osa työpajoista liikkuu useita kertoja viikossa, osalla ei ole säännöllistä liikuntatoimintaa.
  - Ohjaajan suhde liikuntaan vs. toiminnan rakenteet?
- 50 % nuorista kokee olevansa työpajatoiminnan jälkeen niin väsynyt, että ei jaksakaan liikkua vapaa-ajalla.

Liikkumattomuuden hinta

- **Liian vähäinen liikkuminen maksaa Suomessa yli 3 miljardia euroa vuodessa**
  - Sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannukset sekä alentunut tuottavuus 1,5-4,4 miljardia euroa/ vuosi
  - Tuloverojen menetys 1,4-2,8 miljardia euroa/ vuosi
  - Työttömyysturvaetuudet 30-60 miljoonaa euroa/ vuosi
  - Vanhusten hoito 150 miljoonaa euroa/ vuosi
- **Kulut eivät ole laskusuunnassa. Esimerkiksi terveydenhuollon kustannusten arvellaan yli kaksinkertaistuvat vuoteen 2040 mennessä.**

Lähde: Vasankari & Kolu 2018. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 31/2018.

Onko NOVA2-hankkeessa saadulla muutoksella väliä nuorten hyvinvoinnille?

- 1. 12 viikon seurannassa paikallaan olo väheni noin 30 minuuttia, mutta on huomioitava, että seurantamittauksessa nuoria oli vain 19.**
  - Paikallaan olon määrä väestötasoa suurempi työn ja koulutuksen ulkopuolella olevilla nuorilla?
  - Syy vai seuraus?
- 2. Kohtuukuormitteisen liikunnan määrä lisääntyi 9 minuutilla/ vrk**
  - WHO:n laskelman (2011) mukaan Suomessa säästettäisiin 370 miljoonaa euroa vuodessa, mikäli jokainen suomalainen lisäisi kävelyä viidenneksellä vuoteen 2020 mennessä (Lähde: Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2013:10).
  - Viidenneksen lisäys lähtötason kohtuukuormitteiseen liikuntaan työpajanuorilla olisi ollut 11 min/vrk
- 3. Riittävän unen merkitys nuoren elintavoille ja hyvinvoinnille**
- 4. Muutoksen pysyvyys?**

Ohjaajien kokemus liikuntatoiminnan muutoksesta työpajoilla kokemusliikunnan koulutuksen jälkeen

- 11 % ohjaajista ilmoitti liikunnan lisääntyneen työpajalla koulutuksen seurauksena, 89 % ilmoitti liikuntamäärän pysyneen samana.
- 91 % ohjaajista koki, että liikuntatoiminta työpajalla oli muuttunut suunnitelmallisemmaksi ja liikunnasta keskustellaan enemmän.
- 67 % ohjaajista koki, että arkiaktiivisuus on lisääntynyt työpajoilla koulutuksen jälkeen.
- 83 % ohjaajista hyödynsi liikuntaa aiempaa enemmän ohjaustyössään.

Kiitos mielenkiinnostasi!

NOVA²
Sinunlaistasi liikuntaa

Miia Länsitie, projektikoordinaattori,
ODL Liikuntaklinikka,
miia.lansitie@odl.fi
050 3125757

Tanja Löytynoja,
projektipäällikkö,
Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu Ry,
tanja.loytynoja@popli.fi
050-3565144

Seuraa meitä:
www.popli.fi/nova2

Facebook ja Instagram: @nova2hanke